

Høringsnotat

**Forslag til ny forskrift om energikartlegging
(energikartleggingsforskriften)**

Innhold

1	Bakgrunnen for og hovedinnholdet i høringsforslaget	3
2	Gjeldende rett	4
3	Nærmere om forslaget til ny forskrift.....	5
3.1	Foretak som omfattes av kravet om energikartlegging.....	5
3.2	Krav til energikartleggingen	7
3.2.1	Omfanget av energikartleggingen	7
3.2.2	Datakilder i kartleggingen.....	8
3.2.3	Identifiserte energieffektiviseringstiltak	9
3.2.4	Alternative måter å oppfylle kravet til energikartlegging	9
3.3	Rapportering	9
3.4	Kvalifikasjonskrav	10
3.5	Krav til gjennomføringsplan	11
3.6	Kontroll og reaksjoner	11
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
4.1	Administrative og økonomiske konsekvenser for myndighetene.....	12
4.2	Økonomiske konsekvenser for pliktige foretak	13
5	Merknader til bestemmelsene	14
6	Forslag: Forskrift om energikartlegging (energikartleggingsforskriften).....	20

1 Bakgrunnen for og hovedinnholdet i høringsforslaget

Våren 2023 ble det vedtatt endringer i energiloven § 8-5 om energikartlegging i store foretak. Bestemmelsen trådte i kraft 1. mars 2024, men må suppleres med utfyllende forskrifter. Bakgrunnen for lovendringen fremgår av Prop. 100 L (2022-2023) og Innst. 360 L (2022-2023). Departementet legger til grunn at det er nødvendig å fastsette utfyllende forskrifter for at de nye krav om energikartlegging med hjemmel i energiloven § 8-5 skal bli gjeldende.

I dette høringsnotatet foreslår departementet en ny forskrift om energikartlegging for å utfylle energiloven § 8-5, samt følge opp handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi som ble lagt fram av regjeringen høsten 2023.

Et forslag til forskrift om energikartlegging ble sendt på høring 14. oktober 2020, men ble i påvente av lovhjemmel ikke vedtatt. Det foreliggende høringsforslaget viderefører mange av kravene som var på høring i 2020, samtidig som det foreslås noen endringer og skjerpede krav. Formålet er å fremme energieffektivitet i foretak som bruker mye energi. Energikartlegging skal gi foretakene god oversikt over egen energibruk og legge til rette for at det blir gjennomført lønnsomme tiltak for mer effektiv energibruk.

En energikartlegging er en systematisk kartlegging av energibruken i et foretak med sikte på å få oversikt over mulige energieffektiviseringstiltak. Kartleggingen omfatter bygninger, industriprosesser, transport og andre aktiviteter. Departementet foreslår at foretak skal gjennomføre en energikartlegging senest to år etter at forskriften trer i kraft, og deretter minst hvert fjerde år. Forskriften vil omfatte alle foretak, uavhengig av selskapsform og organisering, som har en gjennomsnittlig årlig energibruk i Norge som er minst 2,5 GWh, alternativt minst 1 GWh, de siste tre årene. Aktører som driver myndighetsutøvelse regnes ikke som foretak.

I forskriftsforslaget som ble sendt på offentlig høring i 2020 var grensen satt ved foretak som hadde en årlig energibruk på minst 5 GWh i ett av de siste fire årene før gjennomføringen av en energikartlegging. Flere høringsinstanser mente at grensen var satt for høyt. Departementet mener det er ønskelig at flere foretak får bedre kunnskap om egen energibruk, og at lønnsomme og realistiske energieffektiviseringstiltak med potensial for å gi gevinst til foretaket avdekkes. Departementet foreslår at plikten til å foreta energikartlegging skal gjelde foretak som har hatt en gjennomsnittlig årlig energibruk de siste tre årene på 2,5 GWh, alternativt 1 GWh. Departementet ber spesielt om høringsinnspill til disse alternativene.

For virksomheter som skal utføre energikartlegging i foretak, kreves det at virksomheten har ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på energifag, og minimum to års erfaring fra vurdering av energibruk i foretak, energiledelse eller lignende. Foretak som faller inn under virkeområdet i forskriften § 2 er ansvarlig for å få gjennomført energikartlegging, men trenger ikke utføre kartleggingen selv. Foretaket kan benytte en virksomhet (rådgiver) til å gjennomføre kartleggingen. Foretaket kan benytte egne ansatte dersom foretaket sørger for at energikartleggingen utføres på en uavhengig måte. Det kreves

at vedkommende som utfører kartleggingen må oppfylle kvalifikasjonskravene, og dette skal kunne dokumenteres av foretaket som er underlagt kravet om energikartlegging.

Det foreslås at NVE skal være tilsynsmyndighet for energikartleggingsordningen, og ved forespørsel fra NVE skal foretaket kunne dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt. Det foreslås videre at rapporten fra gjennomført energikartlegging, eller dokumentasjon som viser at kravet til energikartlegging er oppfylt på andre måter, skal oversendes elektronisk til Enova.

Departementet foreslår også krav om at foretaket skal utarbeide en gjennomføringsplan for tiltak og at planen og energikartleggingen skal legges fram for ledelsen i foretaket, og på forespørsel fra NVE skal foretaket legge fram gjennomføringsplanen. Videre foreslås det krav til åpenhet rundt funnene i energikartleggingen og gjennomføringen av tiltak.

2 Gjeldende rett

Stortinget fattet 31. mai 2023 vedtak til lov om endringer i energiloven og naturgassloven (overskuddsvarme, energikartlegging, måling og fakturering). Vedtaket ble gjort etter et forslag i Prop. 100 L (2022-2023), jf. Innst. 360 L (2022-2023). Med lovendringen ble det inntatt en ny bestemmelse om energikartlegging i store foretak i energiloven § 8-5. Bestemmelsen er satt i kraft 1. mars 2024. Departementet legger til grunn at det må fastsettes utfyllende bestemmelser i forskrift for at plikten til energikartlegging etter energiloven § 8-5 skal bli gjeldende.

Det er ikke noe generelt krav om energikartlegging i foretak i Norge i dag, men det finnes flere tilgrensende reguleringer. Energiloven kapittel 8 stiller krav til energiattest for bygninger og til energivurdering av tekniske anlegg, jf. forskrift 18. desember 2009 nr. 1665 om energimerking av bygninger og energivurderinger av tekniske anlegg (energimerkeforskriften for bygninger).

For å få innvilget tillatelser etter lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) kan det jf. § 16 settes nærmere vilkår for bl.a. å fremme effektiv utnyttelse av energi som virksomheten bruker eller frembringer. De fleste utslippstillatelser som utstedes i dag har et krav om at energieffektiviseringsarbeidet skal følge prinsippene i norsk standard for energiledelse (NS-EN ISO 50001), samt oppfylle et eget krav til årlig rapportering av energiforbruk. Miljødirektoratet følger opp disse kravene, bl.a. gjennom tilsyn.

Etter forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) stilles det krav til energiledelse og energieffektivisering for petroleumsvirksomhet til havs.

Etter forskrift 11. november 2022 nr. 1964 om CO₂-kompensasjon for industrien for perioden 2021-2030 er det et vilkår for kompensasjon at støtteberettigede virksomheter gjennomfører energikartlegging. Vilkåret gjelder virksomheter som har et årlig energiforbruk som overstiger 5 GWh minst ett av de siste fire årene. Kravene til energikartleggingen som forskriften oppstiller skal kun gjelde fram til ny forskrift om energikartlegging (energikartleggingsforskriften) trer i kraft. Kravet om energikartlegging vil deretter måtte gjennomføres i tråd med energikartleggingsforskriftens bestemmelser.

Kravene knyttet til frister for energikartlegging etter punkt 1 i vedlegg II vil likevel gjelde for virksomheter omfattet av forskrift 11. november 2022 nr. 1964 om CO₂-kompensasjon for industrien for perioden 2021-2030 også etter at energilovforskriften er satt i kraft.

Etter forskrift 21. desember 2023 om endring i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) er det oppstilt et vilkår for å få full tildeling av vederlagsfrie kvoter at anleggsoperatører for anlegg som ikke regnes som små eller mellomstore bedrifter skal oppfylle kravene til energirevisjon¹ eller gjennomføre et sertifisert energiledelsessystem.

3 Nærmere om forslaget til ny forskrift

3.1 Foretak som omfattes av kravet om energikartlegging

I henhold til energiloven § 8-5 første ledd skal store foretak regelmessig gjennomføre en energikartlegging. Energiloven definerer ikke hva som menes med store foretak, og det følger av § 8-5 første ledd annet punktum at departementet gir forskrift om hva som regnes som store foretak. Departementet foreslår at kravene til energikartlegging i forskriften retter seg mot foretak som har energiforbruk over en viss størrelse. Departementet legger til grunn at forslaget vil gjelde «store» foretak i energilovens forstand.

I forslaget som var på offentlig høring i 2020 viste departementet til at et energibrukskriterium for hvilke foretak som skulle omfattes av plikten til å gjennomføre energikartlegging var enkelt å forstå og godt tilpasset norske forhold der foretak har god tilgang til måledata for sin energibruk.

I høringsnotatet fra 2020 foreslo departementet at foretak med en årlig energibruk i Norge på minst 5 GWh ett av de fire siste årene før gjennomføring av energikartlegging skulle omfattes av plikten til å gjennomføre en energikartlegging. Dette var basert på en tidligere anbefaling fra NVE, som anslo at 8-900 foretak i Norge tilhørte denne kategorien. Med en grense på 5 GWh ville plikten gjelde for foretak med en relativt høy energibruk, men ikke nødvendigvis så høy at kartlegging av energibruk og tiltak for energieffektivisering allerede var en viktig prioritering i foretaket.

Siden forslaget til forskrift ble utarbeidet og sendt på høring i 2020 har energisituasjonen i Norge endret seg. Som følge av økt etterspørsel etter energi og Russlands invasjon av Ukraina har energiprisene økt, og nettselskaper melder om stor etterspørsel etter nettkapasitet. Det forventes at kraftforbruket vil øke videre, i takt med nye industrietableringer, elektrifisering av eksisterende industri og elektrifisering av transportsektoren. Energieffektivisering vil i årene frem mot 2030 være et viktig bidrag for å frigjøre kraft- og nettkapasitet og departementet foreslår at flere foretak omfattes av kravet om å gjennomføre energikartlegging.

¹ I EUs direktiver brukes ordet energirevisjon (energy audit). Dette tilsvarer energikartlegging som omtalt i dette høringsnotatet.

NVE har på oppdrag fra departementet vurdert alternative innslagspunkt for hvilke foretak som skal omfattes av kravet om å gjennomføre energikartlegging. NVE mener at å senke innslagspunktet fra 5 GWh til 2,5 GWh vil kunne utløse en betydelig energieffektivisering, samtidig som kostnadene for foretakene ved å gjennomføre energikartlegging vil være akseptable. NVE vurderer at å senke innslagspunktet ytterligere til 1 GWh vil omfatte flere foretak hvor det, basert på tall og erfaringer fra Danmark, ser ut til å være et stort potensial for energieffektivisering. Departementet foreslår derfor at innslagspunktet settes til foretak som har en gjennomsnittlig årlig energibruk i Norge på minst 2,5 GWh de tre siste årene, alternativt at innslagspunktet settes til en gjennomsnittlig årlig energibruk på minst 1 GWh de siste tre årene. Det bes særlig om høringsinnspill til om innslagspunktet bør være 2,5 eller 1 GWh.

Innslagspunktet er knyttet til det enkelte foretak, uavhengig av organisering i konsern eller lignende.

Dersom et foretak har flere lokasjoner vil det være den samlede energibruken for alle lokasjonene som bestemmer om foretaket er pliktig til å foreta energikartlegging.

Det eksisterer ikke statistikk som gir et nøyaktig bilde av hvor mange og hvilke typer foretak som vil omfattes av de ulike innslagspunktene. NVE har på oppdrag fra departementet estimert at antallet foretak som vil omfattes av en grense for energibruk på 2,5 GWh er ca. 1000, mens en grense for energibruk på 1 GWh vil omfatte ca. 3000-4000 foretak. Til sammenligning er en grense for energibruk på 5 GWh estimert til å ville ha omfattet ca. 600 foretak.

NVE har estimert totalt årlig energiforbruk for alle foretak over 5 GWh til å være ca. 85 TWh. For alle foretak over 2,5 GWh estimerer NVE at total årlig energibruk er ca. 86 TWh, og for foretak med årlig energiforbruk over 1 GWh estimeres totalt årlig energibruk til å være ca. 87 TWh.

I vurderinger fra NVE på oppdrag fra departementet fremgår det at aktører innen kraftkrevende og annen industri, oppdrett, datasenter, jordbruk, avfallshåndtering, sykehus, større bygg, farmasøytisk næring, og transport vil kunne omfattes av forskriften, avhengig av innslagspunktet for energibruk.

Departementet foreslår at energikartleggingen skal gjennomføres av alle typer foretak, som hovedsakelig driver økonomisk virksomhet, uavhengig av selskapsform og organisering. Et vilkår for å være omfattet er at energibruken overstiger angitt innslagspunkt. Med økonomisk virksomhet menes i hovedsak produksjon av varer og tjenester som leveres i et marked. Aktører som driver myndighetsutøvelse regnes ikke som foretak.

Departementet foreslår at definisjonen av foretak i utgangspunktet omfatter alle aktører som har som hovedaktivitet å tilby varer eller tjenester. Aktører som er registrert i foretaksregisteret vil i utgangspunktet omfattes, og dette gjelder uavhengig av hvem som er eier. Det avgrenses mot stat, fylkeskommune og kommune. Disse er en del av forvaltningen og anses ikke som foretak i dette forslaget. Kommunale foretak (KF) er ikke egne rettssubjekter, og omfattes ikke av plikten til å gjennomføre energikartlegging. Statsforetak (SF) er egne rettssubjekter, og omfattes av plikten til å gjennomføre energikartlegging.

Henvisningen til foretak omfatter også aktører som opererer på regulerte betingelser og i monopolsituasjoner som for eksempel nettselskaper og transportforetak med enerett på visse strekninger.

Det bes særlig om høringsinnspill til hvor mange foretak kravet til energikartlegging vil gjelde, ved et innslagspunkt på henholdsvis 2,5 og 1 GWh, og kostnader ved kravet.

3.2 Krav til energikartleggingen

3.2.1 Omfanget av energikartleggingen

Departementet foreslår at energikartleggingen skal gi en beskrivelse av foretakets energibruk i Norge foregående kalenderår, inkludert forbruksprofiler for elektrisitet. Departementet legger til grunn at kartleggingen skal gi et riktig bilde av energibruken i foretaket.

Kartleggingen skal som et minimum være inndelt etter drift av bygninger, drift av prosesser og transportformål, og etter energibærere. I vurderingen av hva kartleggingen skal omfatte, skal områder som er særlig energikrevende vektlegges, og minimum 90 prosent av foretakets energibruk skal kartlegges. Departementet foreslår krav om at kartleggingen skal identifisere aktuelle energieffektiviseringstiltak og beskrive i hvilken grad tidligere identifiserte tiltak er gjennomført. For hvert tiltak skal lønnsomheten og energi- og effektbesparelsen beregnes. Beregningene skal der det er mulig ta hensyn til livssyklus-kostnader.

En kartlegging av energibruksprofiler er særlig relevant for bruk av elektrisitet, og kartleggingen skal for elektrisitet baseres på data både om energibruk og forbruksprofil. De siste årene har forbruket av effekt (kW) økt raskere enn forbruket av energi (kWh) i Norge, og denne utviklingen er forventet å fortsette. Effektbruken er dimensjonerende for strømmettet og en effektiv effektbruk er derfor viktig for å sikre en god samfunnsøkonomisk drift og utvikling av kraftsystemet. God oversikt over effektbehov er også nyttig for foretaket ved tilpasning til endrede rammevilkår som f.eks. effekttariffer.

Plikten til kartlegging gjelder kun foregående kalenderår, men det er ønskelig å kunne se utviklingen over flere år. Dersom data foreligger for flere år, skal disse tas med i kartleggingen for å vise den historiske utviklingen. Når energikartleggingen foretas for annen gang, vil det foreligge data fra minst ett tidligere år. Departementet mener dataene som brukes i energikartleggingen skal oppbevares av både foretaket og Enova, med tanke på historisk analyse og oppfølging av resultater.

For at kartleggingen skal gi et troverdig bilde av samlet energibruk og på en pålitelig måte kunne identifisere de viktigste mulighetene til forbedringer, er det også relevant å kategorisere energibruken etter energibærere. Områder som er særlig energikrevende skal vektlegges for å kunne identifisere de viktigste tiltakene for forbedringer. Dette vil ofte være sammenfallende med områder der potensialet for energieffektivisering er størst. Dette er regulert av forslaget til forskrift § 4 første ledd. Det er bare energibruk i Norge som skal

regnes med, og dette følger av at det i forskriften § 4 første ledd første punktum er vist til Norge.

Departementet foreslår at energikartleggingen skal avgrenses til energi som foretaket både blir fakturert for og bruker selv, i tillegg til egenprodusert energi som foretaket bruker selv, men som foretaket naturlig nok ikke faktureres for, se forslaget til forskrift § 2 siste punktum. Dette innebærer at det ikke vil være nødvendig å kartlegge indirekte energibruk, knyttet til for eksempel innkjøpte tjenester og produkter. Departementets vurdering er at en slik forståelse vil klargjøre omfanget av den obligatoriske energikartleggingen for foretakene og de som skal utføre energikartleggingen. Dette er ikke til hinder for at foretak på frivillig grunnlag selv kan foreta en bredere kartlegging ved for eksempel å inkludere energibruken i innkjøpte transporttjenester.

Mange foretak har i dag betydelig egenproduksjon av energi gjennom for eksempel solceller på egne bygninger. Selv om energien ikke kjøpes fra en tilbyder, men egenproduseres, inngår den i foretakets energibruk, og skal derfor også inngå i energikartleggingen.

En energikartlegging bør være kostnadseffektiv, og samtidig forholdsmessig og tilstrekkelig representativ for å kunne gi et troverdig bilde av samlet energibruk. På denne bakgrunn foreslår departementet at det gis mulighet til å holde enkelte prosesser eller aktiviteter som har lav energibruk eller lite potensial for energieffektivisering utenfor kartleggingen, men kartleggingen skal dekke minimum 90 prosent av foretakets energibruk. Dette følger av forslaget til forskrift § 4 annet ledd.

En vurdering av tilknytning til fjernvarme eller fjernkjøling skal inngå i kravene til energikartleggingen, og dette er foreslått innarbeidet i forskriften § 4 femte ledd. For foretak som er lokalisert i områder med eksisterende eller planlagt nett for fjernvarme eller fjernkjøling skal kartleggingen inkludere en vurdering av den tekniske og økonomiske muligheten for å kople seg til dette nettet. Fjernvarme og fjernkjøling gir økt fleksibilitet i energisystemet og kan bidra til å redusere foretakets behov for effekt fra kraftnettet.

Departementet foreslår også at energikartleggingen skal identifisere det tekniske og økonomiske potensialet for kostnadseffektiv produksjon av fornybar energi til egen bruk, og muligheten til å utnytte overskuddsvarme. Dette kravet er nytt sammenlignet med høringsforslaget fra 2020.

Det bes særlig om høringsinnspill til forslaget i § 4 femte ledd om at kartleggingen skal identifisere muligheten for kostnadseffektiv produksjon av fornybar energi og muligheten til å utnytte overskuddsvarme.

3.2.2 Datakilder i kartleggingen

Kartleggingen skal bygge på oppdaterte, målte og sporbare data om energi- og effektforbruk, så langt slike data er tilgjengelige. For elektrisitet skal data om effektbruk benyttes for å gi forbruksprofilen. Dersom målte data ikke foreligger, forutsettes det at den som utfører energikartleggingen beregner energibruk til de ulike formålene etter anerkjente standarder og metoder. Energikartleggingen skal vise utviklingen over tid dersom data fra

tidligere år foreligger, og departementet foreslår at dette reguleres i forskriften § 4 tredje ledd.

3.2.3 Identifiserte energieffektiviseringstiltak

Energikartleggingen skal identifisere aktuelle energieffektiviseringsstiltak. Det vil etter departementets vurdering også være viktig for foretakene å holde oversikt over og beskrive i hvilken grad tidligere identifiserte tiltak er gjennomført, og dette er foreslått regulert i forskriften § 4 fjerde ledd første punktum.

Videre skal lønnsomhet og energi- og effektbesparelse beregnes for hvert tiltak, og dette kravet er foreslått tatt inn i forskriften § 4 fjerde ledd annet punktum.

Dersom det er mulig, skal energikartleggingen ta hensyn til livssyklus kostnader for tiltak. Livssyklus kostnader er alle kostnader tiltaket frembringer i hele levetiden, og dette kan romme alt fra selve kostnaden ved tiltaket til omstillingskostnader, kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold, kostnader på andre brukeres hånd og kostnader ved avhending. Livssyklus kostnader er foreslått regulert i forskriften § 4 fjerde ledd siste punktum.

3.2.4 Alternative måter å oppfylle kravet til energikartlegging

Mange foretak praktiserer allerede energikartlegging f.eks. som ledd i pågående arbeid med energi- eller miljøledelse. For å tilpasse eksisterende praksis med den nye plikten og unngå overlappende krav, vil enkelte eksisterende energikartlegginger være tilstrekkelige til å oppfylle den nye plikten. For eksempel vil en etablert energiledelse inkludere en energikartlegging. Dagens standarder NS EN 16247 om energirevisjon og ISO 50001:2018 om energiledelsessystemer er eksempler på prosesser som omfatter en type energikartlegging. Et foretak vil etter departementets vurdering kunne gjennomføre energiledelse på en slik måte at det dekker kravene i forslaget til energikartleggingsforskrift, og på den måten både oppfylle plikten etter forskriften og dekke behov i arbeidet med energiledelse. Dette følger av forslaget til forskrift § 5 første ledd.

Mange foretak vil også allerede ha kartlagt energibruken sin knyttet til bygninger gjennom bygningens energiattest, jf. kravene i energiloven kapittel 8 og energimerkeforskriften for bygninger. Forutsatt at den aktuelle bygningen har energiattest, at bygningen ikke er endret slik at det påvirker energiattesten, og at attesten inneholder en liste med forslag til energieffektiviseringstiltak, herunder en økonomisk vurdering av tiltakene og prioritering mellom dem, vil en slik attest kunne tjene til å oppfylle kravet om energikartlegging av bygningen. Dette følger av forslaget til forskrift § 5 annet ledd. Den utestående plikten til energikartlegging for et slikt foretak vil dermed være avgrenset til energibruken knyttet til drift av prosesser og transportformål og energibærere.

3.3 Rapportering

Departementet foreslår at rapporten fra energikartleggingen, samt informasjon om hvem som har gjennomført energikartleggingen, skal oversendes elektronisk til Enova på den måten Enova bestemmer, se forslaget til forskrift § 6 første ledd. Dersom kravet til

energikartlegging er oppfylt på en alternativ måte, jf. § 5, skal dokumentasjon som viser at kravene i § 5 er oppfylt oversendes Enova. Departementet legger til grunn at rapporteringen i størst mulig grad skal tilrettelegges slik at den gir minst mulig byrde for foretak som omfattes av energikartleggingsplikten.

Enova har i dag ansvaret for en landsdekkende informasjons- og rådgivningstjeneste i tillegg til støtteordninger for energi- og klimatiltak og forvaltningen av energimerkeordningen for bygninger. Ved at foretakene som omfattes av energikartleggingsforskriften rapporterer til Enova oppstår det muligheter for synergier mellom de ulike ordningene. Foretakene kan for eksempel få informasjon fra Enova om hvilke støttetilbud som er aktuelle for gjennomføring av tiltak avdekket i energikartleggingen. Enova vil også kunne gi veiledning om energikartleggingsplikten.

Kravet til rapportering er viktig for å kunne gjennomføre tilsyn med at kravet til energikartlegging er oppfylt, se omtalen i punkt 3.6 Innrapporterte data skal gjøres tilgjengelige for NVE av Enova, og dette gjelder uavhengig av eventuell taushetsplikt, se forslaget til forskrift § 6 annet ledd.

I oppfølgingen av energikartleggingen er det sannsynlig at foretak vil ønske å bruke resultatene til å forbedre sin energiytelse. Det er en forutsetning at resultatene fra energikartleggingen skal kunne overføres til ulike tjenesteleverandører. Dette forutsatt at den som har fått utført kartleggingen, oppdragsgiver, ikke motsetter seg slik overføring. Dette er foreslått regulert i forskriften § 7.

3.4 Kvalifikasjonskrav

I høringsnotatet av 2020 foreslo departementet at kvalifikasjonskravene skulle knyttes opp mot Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og oppstilte kvalifikasjonskrav til yrkesutøvere som skulle utføre energikartlegging. Departementet har fått innspill om at det ikke bør vises til NKR i forskriften om energikartlegging, siden det ikke er denne forskriften som er styrende for utdanningenes nivå i NKR. Departementet legger også til grunn at det regnes som et lovregulert yrke dersom det er satt direkte eller indirekte kvalifikasjonskrav i f.eks. forskrift for å kunne utøve et yrke, og at slike yrker er regulert i yrkeskvalifikasjonsloven. Departementet foreslår derfor en ny utforming av forskriften § 8 om kvalifikasjonskrav.

Departementet foreslår at virksomheter som skal utføre energikartlegging i foretak må inneha ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på energifag, og minimum to års erfaring fra vurdering av energibruk i foretak, energiledelse eller lignende. Kravet om minimum to års erfaring innebærer ikke at vedkommende skal ha opparbeidet seg erfaringen på full tid sammenhengende i to år, men må utgjøre en vesentlig del av aktiviteten til vedkommende over minst to år samlet sett.

Foretak som faller inn under virkeområdet i forskriften § 2 er ansvarlig for å få gjennomført energikartlegging, men trenger ikke utføre kartleggingen selv. Foretaket kan benytte en virksomhet (rådgiver) til å gjennomføre kartleggingen. Foretaket kan også benytte egne ansatte, forutsatt at foretaket sørger for at energikartleggingen utføres på en uavhengig

måte. Det grunnleggende og gjennomgående kravet er samtidig at vedkommende som utfører kartleggingen må oppfylle kvalifikasjonskravene, og dette skal kunne dokumenteres av foretaket som er underlagt kravet om energikartlegging, uavhengig av om foretaket benytter interne ressurser eller eksterne rådgivere til å utføre kartleggingen.

Departementet foreslår at NVE skal være tilsynsmyndighet for energikartleggingsordningen, og på forespørsel fra NVE skal foretaket kunne dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt. Dette er foreslått regulert i forskriften § 8 tredje ledd.

3.5 Krav til gjennomføringsplan

Departementet foreslår at det stilles krav om at foretakene utarbeider en gjennomføringsplan for tiltak og at planen legges fram for ledelsen i foretaket, jf. forslag til bestemmelser i forskriften § 9. Det foreslås at foretaket, senest innen ett år etter at kartleggingen er gjennomført, skal utarbeide en konkret gjennomføringsplan på grunnlag av de identifiserte tiltakene i energikartleggingen. Gjennomføringsplanen skal inneholde en prioritert liste over tiltak til gjennomføring basert på de identifiserte tiltakene i energikartleggingen, hvor dette er teknisk eller økonomisk gjennomførbart.

Både energikartleggingen og gjennomføringsplanen skal legges fram for ledelsen i foretaket, jf. forslaget til § 9 annet ledd. Dette skal legge til rette for bevisstgjøring og aktive valg.

For å fremme åpenhet rundt funnene i energikartleggingen og gjennomføringen av tiltak foreslår departementet at gjennomføringsplanen og en overordnet beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført skal offentliggjøres på egnet vis.. Ved et eventuelt tilsyn eller ved forespørsel fra NVE skal foretaket kunne legge frem gjennomføringsplanen.

3.6 Kontroll og reaksjoner

Det følger av energiloven § 10-1 første ledd at departementet kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, og fører kontroll med at bestemmelser gitt i, eller i medhold av loven, blir overholdt. Videre følger det av § 10-1 tredje ledd at enhver uten hinder av taushetsplikt plikter å gi departementet de opplysninger som er nødvendige for utøvelse av myndighet etter loven. Av energiloven § 10-3 første ledd følger det at departementet kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven, inntil forholdet er brakt i orden eller at tvangsmulkten forfaller ved hver overtredelse.

Myndighet etter ovennevnte bestemmelser er delegert til NVE, og NVE vil derfor for eksempel kunne pålegge gjennomføring av energikartlegging og retting ved innholdsmessige mangler, samt vedtak om tvangsmulkt. Selv om dette allerede følger av energiloven og delegeringen til NVE, foreslås det av pedagogiske hensyn at det tas inn bestemmelser om pålegg og tvangsmulkt i forslaget til forskrift §§ 11 og 12.

Pålegg og tvangsmulkt er reaksjoner som kun virker framover i tid. Dersom det ikke foreligger hjemmel for en reaksjon som virker som en straff, vil foretak kunne bli fristet til

å ikke gjennomføre energikartlegging i samsvar med kravene i håp om at dette ikke blir avdekket av tilsynsmyndigheten.

Departementet har hjemmel i energiloven § 10-7 første ledd til å ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av plikter som følger av energikartleggingsforskriften, forutsatt at det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr. Energiloven § 10-7 første ledd nr. 1 viser bl.a. til energiloven § 8-5 første ledd, som i henhold til Stortingets vedtak 31. mai 2023 i samsvar med Prop. 100 L (2022-2023) har en bestemmelse om energikartlegging i foretak. Etter energiloven § 10-7 fjerde ledd kan foretaket ilegges overtredelsesgebyr når en overtredelse er begått av noen som handlet på vegne av foretaket.

For å sikre at kravene i energikartleggingsforskriften etterleveres og virker etter hensikten, foreslår departementet hjemmel i energikartleggingsforskriften § 13 for å bruke overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyr er ment forbeholdt de mer alvorlige overtredelsene. Departementet foreslår derfor at adgangen til å bruke overtredelsesgebyr avgrenses til overtredelser av § 3 om obligatorisk energikartlegging, § 4 om innholdet i energikartleggingen, § 8 om kvalifikasjonskrav og § 9 om gjennomføringsplan. Energiloven § 10-7 tredje ledd, jf. forvaltningsloven §§ 44 og 46, lister opp en rekke momenter som skal vektlegges ved avgjørelsen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr og ved utmålingen. Det må foretas en konkret vurdering i den enkelte sak.

I henhold til forvaltningsloven § 44 annet ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle, det vil si individuell utmåling, innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Departementets vurdering er at det ikke er hensiktsmessig med faste satser fordi det vil være stor variasjon blant foretakene som vil omfattes av energikartleggingsforskriften når det gjelder energibruk, omsetning og økonomi. Dette gjør det vanskelig å finne satser som har preventiv virkning for de største foretakene uten at satsene blir urimelig høye for de mindre foretakene. Departementet foreslår derfor individuell utmåling innenfor en øvre ramme på 5 G, som tilsvarer i underkant av 600 000 NOK. Rammen er satt ut fra anslag på kostnader til energikartlegging. Departementet har fått opplyst at kostnadene til en energikartlegging for foretak med forbruk i størrelsesorden 1 GWh kan variere mellom 120 000-200 000 NOK. For foretak med forbruk i størrelsesorden 2,5 GWh kan kostnadene variere mellom 250 000-300 000 NOK, og for forbruk over 5 GWh opplyses det at kostnaden kan ligge på mellom 350 000 og 500 000 NOK.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene

De administrative kostnadene for myndighetene er knyttet til utarbeidelse av lov og forskrifter og senere forvaltning av ordningen, først og fremst tilsyn. Dette er oppgaver som

dekkes under eksisterende budsjetter. Departementet har søkt å utforme ordningen og tilsynet slik at det blir minst mulig byrdefullt både for foretakene og myndighetene.

NVE har fra før ansvar for tilsyn med energimerking av bygninger, økodesign og energimerking av produkter, og departementet foreslår at NVE også skal være tilsynsmyndighet for energikartleggingsforskriften. Denne oppgaven vil dekkes under eksisterende budsjett.

Enova har i dag en landsdekkende rådgivningstjeneste og har nettsiden Enova Kunnskap med informasjon om energikartlegging, energiledelse og forslag til energieffektiviseringstiltak for ulike næringer. Veiledning og rapportering om energikartleggingsplikten vil medføre en administrativ kostnad for Enova, og vil dekkes under eksisterende budsjett.

4.2 Økonomiske konsekvenser for pliktige foretak

Departementet legger til grunn at de fleste norske foretak med et høyt energiforbruk har et godt grunnlag å bygge på for å oppfylle plikten til energikartlegging. Flere foretak har allerede gjennomført den første kartleggingen helt eller delvis gjennom frivillige og/eller obligatoriske ordninger, slik som energimerking av bygninger, innføring av energiledelse og kartlegging av bygningsmassen, blant annet gjennom støtteprogram fra Enova, og gjennom krav til kartlegging for å motta CO₂-kompensasjon.

I forslaget til forskrift åpnes det for at kravene til energikartlegging er oppfylt hvis foretaket har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem som inneholder en energikartlegging som oppfyller minimumskravene i forskriften § 4. En god del foretak vil nok likevel få en tilleggskostnad. Det antas at kostnaden for den første energikartleggingen vil være høyere enn kostnaden for oppdateringene minst hvert fjerde år.

Departementet har fått opplyst at kostnadene for konsulentbistand til energikartlegging ikke bare vil avhenge av energibruken i foretaket, men også kompleksiteten i energisystemet, prosessene foretaket har, samt hvor tilgjengelig informasjon om energibruken er. Videre har departementet fått opplyst at energikartlegging foreløpig er en lite etterspurt tjeneste i Norge, og det er begrenset med erfaring fra virksomheter som tilbyr tjenestene. Dette betyr at kostnadsestimatene vil være usikre. Erfaringer fra andre land i Europa viser at kostnadene for energikartleggingen varierer betydelig, og er avhengig av flere faktorer, slik som sektor, type aktivitet, størrelse på foretaket og grad av egeninnsats.

Departementet anslår at kostnadene for å få et konsulentfirma/rådgiver til å gjennomføre en energikartlegging til industriforetak og yrkesbygg med forbruk på 2,5 GWh ligger i kostnadsspennet 250 000 til 300 000 kroner, mens for forbruk over 5 GWh ligger den på 350 000 til 500 000 kroner. For et forbruk på 1 GWh, anslås kostnaden for konsulentbistand å ligge på mellom 120 000 til 200 000 kroner. I tillegg til kostnader til konsulent/rådgiver kommer administrative kostnader i foretaket. Dersom foretaket selv har godkjent kompetanse til å gjennomføre kartleggingen, kan foretaket gjennomføre kartleggingen med egne ressurser. Dersom foretaket har energiattest til bygningene, vil dette kunne redusere

kostnaden for energikartleggingen. Det antas også at kostnadene for energikartleggingen vil gå ned etter første kartlegging, ettersom foretaket da har fått en første oversikt.

Formålet med en energikartlegging er å avdekke lønnsomme energieffektiviseringstiltak. Summen av energibruk er ikke nødvendigvis en god indikator for hva man kan forvente at energikartleggingskravet kan utløse. I sin vurdering av alternative innslagspunkt la NVE til grunn at det er de mindre foretakene med relativ høy energibruk, eksempelvis næringsmiddelindustri, som har størst potensial for å spare energi og kutte kostnader ved å gjennomføre energikartlegging og iverksette tiltak. NVE begrunner dette med at disse foretakene har en høy energibruk, men ikke så høy at energieffektivisering har vært et tydelig innsatsområde.

Både NVE og Enova har opplyst at mange foretak, etter deres erfaring, relativt enkelt kan innføre tiltak med meget kort tilbakebetalingstid og redusere energikostnadene betydelig, og få styrket sin konkurranseevne. I tillegg kan foretaket få en bedre miljøprofil.

5 Merknader til bestemmelsene

Til § 1 Formål

Forskriften skal fremme energieffektivitet i foretak som har en årlig gjennomsnittlig energibruk de siste tre årene som er over innslagspunktet angitt i § 2.

Til § 2 Virkeområde

Virkeområdet for forskriften er kartlegging av energibruken i «foretak som driver økonomisk aktivitet i Norge». Dette innebærer at det ikke bare er selskaper som hører hjemme i Norge, eller som har registrert hovedkontor i Norge, som vil ha en plikt til å gjennomføre energikartlegging. Også utenlandske foretak som driver økonomisk aktivitet i Norge, vil ha en plikt til å gjennomføre energikartlegging, dersom det utenlandske foretaket faller inn under virkeområdet i forskriften.

Plikten til å gjennomføre energikartlegging gjelder for «foretak» som juridisk person, og med dette forstås enhver aktør som hovedsakelig driver økonomisk aktivitet, uavhengig av selskapsform og organisering. Med «foretak» menes den enkelte juridiske person, og ikke et (eventuelt) konsern som helhet.

Det at foretaket må «drive» økonomisk aktivitet, betyr at det må være en viss varighet og regelmessighet over aktiviteten. Enkeltstående eller sporadiske salg innebærer ikke at det drives en økonomisk aktivitet som utløser plikt til å gjennomføre energikartlegging.

Med «økonomisk aktivitet» menes vanligvis det å tilby varer og tjenester i et marked. Tjenester som leveres i et naturlig monopol slik som for eksempel nettvirksomhet er også omfattet.

Både private rettssubjekter og forvaltningsorgan kan drive økonomisk aktivitet. Utøvelse av offentlig myndighet er ikke å anse som økonomisk aktivitet, og aktører som driver offentlig myndighetsutøvelse er ikke å anse som foretak i dette forslaget. Stat, fylkeskommune og kommune er en del av forvaltningen og anses ikke som foretak i dette forslaget. Kommunale foretak (KF) omfattes ikke av plikten til å gjennomføre energikartlegging, men statsforetak (SF) vil omfattes.

En rekke av det offentliges kjerneoppgaver faller dermed utenfor forskriften, fordi de er forbundet med utøvelse av offentlig myndighet og ikke er å anse som «økonomisk aktivitet». Heller ikke det å gi tilskudd anses som «økonomisk aktivitet» i denne sammenheng. Hvorvidt offentlige tjenester ellers er å anse som «økonomisk aktivitet» eller ikke, avhenger av hvordan tjenesten er organisert, finansiert og tilrettelagt for brukerne. Offentlige helse-, sosial-, skole- og utdanningstjenester mv. som er finansiert av det offentlige og ikke av brukerne, og som er allment tilgjengelige og underlagt offentlig tilsyn, anses typisk ikke som økonomisk aktivitet. Det at tilsvarende tjenester også ytes av private endrer ikke på dette, og heller ikke det at brukerne må betale en viss egenandel.

Forskriften omfatter foretak som har en årlig gjennomsnittlig energibruk i Norge på minst 2,5 GWh (*alternativt 1 GWh*), de siste tre årene. Noen foretak kan tenkes å være over grensen på 2,5 GWh (*alternativt 1 GWh*) ett år, for deretter å være under grensen neste år og så over igjen i senere år. For å redusere usikkerhet om energikartlegging er nødvendig eller ikke, foreslår departementet å knytte plikten til årlig gjennomsnittlig energibruk de siste tre år. Foretak som de tre siste årene før forskriften trer i kraft ikke har en årlig gjennomsnittlig energibruk over innslagspunktet, plikter i utgangspunktet ikke å foreta en energikartlegging. Foretak som faller inn under virkeområdet angitt i § 2 etter at forskriften er satt i kraft, må imidlertid gjennomføre energikartlegging senest innen to år.

Grensen på 2,5 GWh (*alternativt 1 GWh*) er knyttet til foretakets energibruk i Norge, og med dette forstås all energi som foretaket bruker selv. Energi som foretaket selv produserer og bruker, og som det ikke faktureres for av en leverandør, skal også inngå. Energi som inngår i innleide eller kjøpte tjenester, f.eks. transporttjenester, anses derimot ikke som foretakets energibruk i denne sammenheng.

Vanligvis vil det være enkelt å avgjøre om energibruken knytter seg til den økonomiske aktiviteten i Norge eller ikke. Av og til vil dette imidlertid kunne by på utfordringer, særlig når det gjelder transport av varer og mennesker over landegrensene. Det avgjørende er om energien brukes i Norge. Dette vil bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering.

Forskriften er hjemlet i energiloven, som ikke gjelder på norsk sjøterritorium og som heller ikke er gjort gjeldende for Svalbard. Det geografiske virkeområdet til energikartleggingsforskriften sammenfaller med virkeområdet til energiloven.

Til § 3 Obligatorisk energikartlegging

Bestemmelsen slår fast plikten for foretak til å gjennomføre regelmessige energikartlegginger, og i første ledd siste punktum er det definert hva som menes med en

energikartlegging. Dette tilsvarer definisjonen i energiloven § 1-3 femte ledd, og foreslås gjentatt i forskriften ut fra hensynet til systematikk og informasjon.

Den første kartleggingen skal foretas senest to år etter at forskriften trer i kraft, eventuelt senest to år etter at foretaket falt inn under virkeområdet i § 2. Deretter skal det gjennomføres en kartlegging minst hvert fjerde år regnet fra datoen for siste kartlegging som er innrapportert i henhold til § 6.

Energikartleggingen er ikke gjennomført før rapport er innsendt.

Til § 4 Innholdet i energikartleggingen

Bestemmelsen oppstiller krav til innholdet i energikartleggingen. Dette er å regne som minimumskrav, og et foretak kan på frivillig grunnlag gjennomføre mer omfattende energikartlegginger.

I første ledd beskrives kravene til hva kartleggingen skal inneholde, og det oppstilles noen minimumskrav til inndeling. For elektrisitet er det oppstilt et særlig krav om å kartlegge forbruksprofiler. Områder som er særlig energikrevende skal vektlegges. Med områder menes plasseringer eller aktiviteter, og disse defineres av den som utfører energikartleggingen. Det er bare energibruken i Norge som skal regnes med i energikartleggingen.

Energikartleggingen skal gi et representativt helhetsbilde av foretakets energibruk og minimum dekke 90 prosent av foretakets energibruk. Dette er regulert i annet ledd. Foretaket må kunne dokumentere at ikke mer enn 10 prosent av energibruken er utelatt ved tilsyn eller på forespørsel fra NVE.

I tredje ledd beskrives kravene til data som skal danne grunnlaget for kartleggingen. Dersom det ikke er data tilgjengelig som oppfyller kravene forutsettes det at den som utfører energikartleggingen beregner energibruken etter anerkjente standarder og metoder. Data fra foregående år skal fremgå for å vise den historiske utviklingen, dersom slike data foreligger.

I fjerde ledd foreslås det at kartleggingen skal identifisere aktuelle tiltak for energieffektivisering. Dette inkluderer tiltak som effektiviserer effektbruk. Fra og med den andre gangen kartleggingen gjennomføres vil det være relevant å se hen til tidligere identifiserte tiltak og beskrive om disse er gjennomført. Lønnsomheten og energi- og effektbesparelsen skal beregnes for hvert tiltak. Detaljgraden i disse beregningene vil kunne justeres ut fra hvor store besparelser det er mulig å oppnå. Der det er mulig skal beregningene ta hensyn til livssyklus-kostnader.

I femte ledd foreslås det oppstilt krav om at kartleggingen skal inkludere en vurdering av den tekniske og økonomiske muligheten for tilkobling til eksisterende eller planlagt nett for fjernvarme eller fjernkjøling. For foretak som er lokalisert i områder med eksisterende eller planlagt nett for fjernvarme eller kjøling skal kartleggingen derfor inkludere en vurdering av den tekniske og økonomiske muligheten for å koble seg til dette nettet. Fjernvarme og

kjøling gir økt fleksibilitet i energisystemet og kan bidra til å redusere foretakets behov for effekt fra kraftnettet.

Det er i femte ledd også foreslått krav om at muligheten for kostnadseffektiv produksjon av fornybar energi og muligheten til å utnytte overskuddsvarme skal identifiseres.

Til § 5 Andre måter å oppfylle kravet til energikartlegging

I § 5 beskrives alternative måter å oppfylle plikten til energikartlegging. Første ledd gjelder for foretak som allerede har et sertifisert energiledelsessystem eller et miljøledelsessystem. Hvis dette innebærer en energikartlegging som innholdsmessig oppfyller kravene etter energikartleggingsforskriften vil ikke foretaket måtte gjenta energikartleggingen så lenge sertifiseringen er gyldig.

Annet ledd åpner for at foretak som har gyldig energiattest for bygningene sine, kan anse energikartleggingen som gjennomført for drift av bygninger. Det forutsettes at bygningen ikke er endret på en slik måte at det påvirker energiattesten, at det er utarbeidet en tiltaksliste med forslag til energieffektiviseringstiltak, en økonomisk vurdering av tiltakene og prioritering mellom dem. Rapport for energikartleggingen må sendes inn i tråd med forskriften, men når det gjelder bygninger kan foretaket nøye seg med å henvise til energiattesten for bygningen(e). Det vil si at energikartlegging må gjennomføres på vanlig måte etter forskriften § 4 for andre «områder» enn bygninger, det vil si for drift av prosesser og transportformål, og kartlegge energibruk per energibærer.

Foretak som oppfyller kravene til energikartlegging i henhold til alternativene som følger av § 5 skal rapportere dette til Enova i henhold til § 6, slik at det kan dokumenteres og føres tilsyn med at energikartleggingen er gjennomført på alternativ måte.

Til § 6 Rapportering

Rapporten fra gjennomført energikartlegging i henhold til kravene i § 4 skal oversendes elektronisk til Enova på den måten som Enova bestemmer. Tilsvarende gjelder for oversendelse av dokumentasjon som viser at foretaket oppfyller krav om energikartlegging på annen måte, jf. § 5. Energikartleggingen er ikke gjennomført før rapporten er oversendt.

Enova skal fortløpende gjøre rapporterte data tilgjengelig for NVE, og dette gjelder uavhengig av taushetsplikt. Rapporterte data kan gjøres offentlig tilgjengelig forutsatt at det ikke fører til at enkeltforetak identifiseres, eller at taushetsplikten brytes.

Til § 7 Tilgjengeliggjøring av energikartleggingen

Utgangspunktet i Norge er avtalefrihet, og det vil derfor være opp til partene å avtale om en energikartlegging skal kunne gjøres tilgjengelig for andre. Det vil være opp til oppdragsgiveren å bestemme om energikartleggingen skal kunne gjøres tilgjengelig for andre aktører, for eksempel leverandører av energitjenester.

Til § 8 Kvalifikasjonskrav

Det kreves at virksomheter (konsulenter) som foretar energikartlegging innehar ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på energifag, og minimum to års erfaring fra vurdering av energibruk i foretak, energiledelse eller lignende. Virksomheten skal benytte personell med nødvendige og relevante kvalifikasjoner til å foreta energikartleggingen. Kravene til utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis som er utstedt av offentlig myndighet i Norge, annen EØS-stat, Sveits eller Storbritannia, og som viser relevant utdanning.

Foretaket, som er ansvarlig for å få gjennomført energikartlegging, kan benytte egne ansatte som oppfyller kvalifikasjonskravene til å utføre energikartleggingen, så lenge de ansatte gis anledning til å utføre arbeidet på en uavhengig måte. Det forutsettes at de ansatte gis både tid, ressurser og frihet til å kunne utføre energikartleggingen slik en ekstern aktør ville gjort.

På forespørsel fra Norges vassdrags- og energidirektorat skal foretaket kunne dokumentere at kvalifikasjonskravene etter § 8 er oppfylt.

Til § 9 Gjennomføringsplan

Foretaket skal utarbeide en konkret gjennomføringsplan på grunnlag av de identifiserte tiltakene i energikartleggingen. Gjennomføringsplanen skal inneholde identifiserte tiltak som er teknisk eller økonomisk gjennomførbare i en prioritert rekkefølge. Energikartleggingen og gjennomføringsplanen skal legges fram for ledelsen i foretaket. Gjennomføringsplanen og en overordnet beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført skal offentliggjøres på egnet vis, for eksempel i selskapet årsberetning. Gjennomføringsplanen skal utarbeides senest ett år etter at energikartleggingen er gjennomført, og skal kunne legges frem for NVE på forespørsel.

Til § 10 Kontroll

Norges vassdrags- og energidirektorat fører kontroll med at bestemmelser gitt i forskriften kapittel 2 overholdes. Foretak skal medvirke til gjennomføring av kontroll. Dette omfatter blant annet å fremskaffe dokumentasjon og opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre kontroll.

Til § 11 Pålegg

Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av forskriften §§ 3, 4, 6, 8, 9 og § 10 annet ledd.

Til § 12 Tvangsmulkt

Ved overtredelse av §§ 3 eller 4 eller 6 eller 8 eller 9 eller § 10 annet ledd eller pålegg gitt i medhold av § 11, kan Norges vassdrags- og energidirektorat ilegge tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3.

Til § 13 Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av §§ 3 eller 4 eller 8 eller 9 kan Norges vassdrags- og energidirektorat ilegge foretak overtredelsesgebyr i medhold av energiloven § 10-7. Den øvre rammen er 5 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Til § 14 Dispensasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat kan unntaksvis dispensere fra bestemmelsene i forskriften § 3 om at det skal gjennomføres en energikartlegging. Hjemmelen er ment benyttet i særlige tilfeller hvor fravær av dispensasjon ville gi et sterkt urimelig resultat. Fordelene ved å gi en dispensasjon må være klart større enn ulempene, og hensynet bak bestemmelsene i § 3 må ikke bli vesentlig tilsidesatt.

6 Forslag: Forskrift om energikartlegging (energikartleggingsforskriften)

Hjemmel: Fastsett av Energidepartementet i medhold av lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 8-5 og § 10-6.

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Forskriften skal fremme energieffektivitet i foretak.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder energikartlegging i foretak som driver økonomisk aktivitet i Norge. Dette omfatter alle aktører som hovedsakelig driver økonomisk aktivitet, uavhengig av selskapsform og organisering, og som har en årlig gjennomsnittlig energibruk i Norge på minst 2,5 GWh de siste tre årene (*alternativt innslagspunkt: årlig gjennomsnittlig energibruk på minst 1 GWh de siste tre årene*). Aktører som driver myndighetsutøvelse regnes ikke som foretak. Stat, fylkeskommune og kommune omfattes ikke av forskriften. Med foretakets energibruk forstås energi som foretaket faktureres for og bruker selv, samt egenprodusert energi som foretaket bruker selv.

Norges vassdrags- og energidirektorat avgjør i tvilstilfeller om et foretak omfattes av forskriften.

Kapittel 2. Gjennomføring av energikartlegging

§ 3 Obligatorisk energikartlegging

Foretak skal gjennomføre en energikartlegging senest to år etter at forskriften trer i kraft, eventuelt senest to år etter at foretaket falt inn under virkeområdet i § 2, og deretter minst hvert fjerde år regnet fra datoen for siste energikartlegging som er innrapportert i henhold til § 6. Energikartlegging er en systematisk kartlegging av energibruken i et foretak med sikte på å få oversikt over mulige energieffektiviseringstiltak, og dette omfatter bygninger, prosesser, transport og andre aktiviteter. Energikartleggingen er ikke gjennomført før rapport etter § 6 er oversendt.

§ 4 Innholdet i energikartleggingen

Kartleggingen skal gi en beskrivelse av foretakets energibruk i Norge foregående kalenderår, inkludert forbruksprofiler for elektrisitet. Kartleggingen skal som et minimum være inndelt etter drift av bygninger, drift av prosesser og transport og etter energibærere. Områder som er særlig energikrevende skal vektlegges.

Kartleggingen skal dekke minimum 90 prosent av foretakets energibruk.

Kartleggingen skal bygge på oppdaterte, målte, sporbare data for energi- og effektbruk, så langt dette er tilgjengelig. Dersom slike data ikke er tilgjengelige, skal energibruken beregnes etter anerkjente standarder og metoder. Data fra tidligere år skal fremgå for å vise den historiske utviklingen.

Kartleggingen skal identifisere aktuelle energieffektiviseringstiltak og beskrive i hvilken grad tidligere identifiserte tiltak er gjennomført. For hvert tiltak skal lønnsomhet og energi- og effektbesparelse beregnes. Beregningene skal der det er mulig ta hensyn til livssykluskostnader.

Kartleggingen skal inkludere en vurdering av den tekniske og økonomiske muligheten for tilkobling til eksisterende eller planlagt nett for fjernvarme eller fjernkjøling, samt identifisere muligheten for kostnadseffektiv produksjon av fornybar energi og muligheten til å utnytte overskuddsvarme.

§ 5 Andre måter å oppfylle kravet til energikartlegging

Kravene til energikartlegging er oppfylt hvis foretaket har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem som inneholder en energikartlegging som oppfyller minimumskravene i § 4.

Energikartlegging av bygninger anses som gjennomført dersom bygningen har gyldig energiattest hvor bygningen ikke senere er endret slik at attestens innhold påvirkes, og som inneholder tiltaksliste med forslag til energieffektiviseringstiltak, en økonomisk vurdering av tiltakene og prioritering mellom dem.

§ 6 Rapportering

Rapporten fra gjennomført energikartlegging, jf. § 4, alternativt dokumentasjon som viser at tiltakene angitt i § 5 er oppfylt, samt informasjon om hvem som har utført og eventuelt kvalitetssikret energikartleggingen, skal oversendes elektronisk til Enova på den måten Enova bestemmer.

Enova skal, uten hinder av taushetsplikt, gjøre rapporterte data tilgjengelig for Norges vassdrags- og energidirektorat. Rapporterte data kan gjøres offentlig tilgjengelig forutsatt at det ikke fører til at enkeltforetak identifiseres eller at taushetsplikten brytes.

§ 7 Tilgjengeliggjøring av energikartleggingen

Energikartleggingen skal kunne gjøres tilgjengelig for leverandører av energitjenester med mindre foretaket som har fått utført energikartleggingen ikke ønsker det.

§ 8 Kvalifikasjonskrav

For virksomheter som utfører energikartlegging i foretak, kreves det at virksomheten innehar ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på energifag, og minimum to års erfaring fra vurdering av energibruk i foretak, energiledelse eller lignende. Virksomheten skal benytte personell med nødvendige og relevante kvalifikasjoner til å utføre energikartleggingen.

Foretaket kan benytte egne ansatte som oppfyller kvalifikasjonskravene, forutsatt at foretaket sørger for at energikartleggingen utføres på en uavhengig måte.

Foretaket har ansvaret for at kvalifikasjonskravene er oppfylt, og skal ved forespørsel fra Norges vassdrags- og energidirektorat kunne dokumentere at kvalifikasjonskravene etter denne bestemmelsen er oppfylt.

Kravene til utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis som er utstedt av offentlig myndighet i Norge eller annen EØS-stat, Sveits eller Storbritannia, og som viser relevant utdanning.

§ 9 Gjennomføringsplan

Foretaket skal, senest innen ett år etter at energikartleggingen er gjennomført, utarbeide en konkret gjennomføringsplan på grunnlag av de identifiserte tiltakene i energikartleggingen. Gjennomføringsplanen skal inneholde en prioritert liste over gjennomføring av tiltak basert på de identifiserte tiltakene i energikartleggingen, hvor dette er teknisk eller økonomisk gjennomførbart.

Energikartleggingen og gjennomføringsplanen skal legges fram for ledelsen i foretaket.

Gjennomføringsplanen og en overordnet beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført skal offentliggjøres på egnet vis.

Gjennomføringsplanen skal legges frem for NVE på forespørsel.

Kapittel 3. Diverse bestemmelser

§ 10 Kontroll

Norges vassdrags- og energidirektorat fører kontroll med at bestemmelser gitt i denne forskriften overholdes.

Foretak skal medvirke til gjennomføring av kontroll. Dette omfatter blant annet å fremskaffe dokumentasjon og opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre kontroll.

§ 11 Pålegg

Norges vassdrags- og energidirektorat kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføring av §§ 3, 4, 6, 8, 9 og § 10 annet ledd.

§ 12 *Tvangsmulkt*

Ved overtredelse av §§ 3 eller 4 eller 6 eller 8 eller 9 eller § 10 annet ledd eller pålegg gitt i medhold av § 11, kan Norges vassdrags- og energidirektorat ilegge tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3.

§ 13 *Overtredelsesgebyr*

Ved overtredelse av §§ 3 eller 4 eller 8 eller 9 kan Norges vassdrags- og energidirektorat ilegge foretak overtredelsesgebyr i medhold av energiloven § 10-7. Den øvre rammen er 5 ganger folketrygdens grunnbeløp.

§ 14 *Dispensasjon*

Norges vassdrags- og energidirektorat kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra bestemmelsene i § 3 i denne forskriften.

§ 15 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften settes i kraft xxxx.